Handleiding

Travel Emissions Tracker

De tracker voor het meten, visualiseren en monitoren van KPI's voor klimaatvriendelijke productontwikkeling

Inhoudsopgave

1. Inleiding tot de Travel Emissions Tracker 2
   1.1 Werking 2
   1.2 Disclaimer voor gebruik 3
   1.3 Installatie en configuratie 4
2. Key Performance Indicators (KPI's) in de Tracker 5
3. Het emissiebeheerproces met de Tracker 6
4. Aanpak voor het management 8
   4.1 Stapsgewijs overzicht 8
   4.2 Uitvoering van de totale portefeuilleanalyse 9
   4.3 Aanpassing van de Tracker (tabblad „Invoerscherm“) 12
   4.4 Analyse en interpretatie (tabblad „Dashboard totale portefeuille”) 16
5. Werkwijze voor het productmanagement 17
   5.1 Stapsgewijs overzicht 17
   5.2 Invoer van reis- en emissiegegevens (tabblad 'Gegevensbeheer') 18
   5.3 Gedetailleerde vereisten voor de invoerkolommen (tabblad 'Gegevensonderhoud') 22
   5.4 Visualisatie en analyse (tabblad „Dashboard Cluster“) 24
6. Prioritering en maatregelenplanning (tabblad 'Dashboard') 25
   6.1 Werkwijze 25
   6.2 Interpretatie van de KPI's 26
   6.3 Interpretatie van de puntgrafieken als beslissingsmatrix 27
7. Controle in het jaarlijkse 31
8. Compensatie van CO_2 e 32

1. Inleiding tot de Travel Emissions Tracker

De Travel Emissions Tracker is een op Excel gebaseerde analyse- en besluitvormingstool die jou als reisorganisator helpt om de CO_2e-uitstoot van je reizen in kaart te brengen en te analyseren en om gerichte maatregelen te plannen om deze te verminderen. Met de tool kun je de klimaatimpact van je reizen in de gaten houden en tegelijkertijd rekening houden met economische kengetallen. Dit helpt om weloverwogen beslissingen te nemen voor een klimaatvriendelijker reisaanbod. In deze handleiding lees je stap voor stap hoe je de tracker kunt gebruiken.

1.1 Hoe werkt het?

De Travel Emissions Tracker biedt je een duidelijke en eenvoudige structuur om de klimaatimpact van je portfolio in drie stappen in kaart te brengen en te beoordelen:

- **Gegevens invoeren en emissies aanvullen:** met de gegevenstabel van de tool kun je de reisgegevens eenvoudig zelf invoeren en zo een solide basis leggen voor onderbouwde analyses. Door de integratie van KlimaLink of andere tools, zoals Carmacal kun je CO2e-gegevens van je reizen direct in de tabel invoeren, waardoor je een uitgebreid overzicht krijgt van de veroorzaakte emissies. Hieruit worden automatisch Key Performance Indicators (KPI's) berekend, die inzicht geven in de huidige stand van zaken met betrekking tot de emissies van je productportfolio.
- **Visualisatie en analyse van de Key Performance Indicators (KPI's):** De berekende KPI's worden vervolgens via het dashboard in de Travel Emissions Tracker gevisualiseerd. Het dashboard maakt het mogelijk om de uitstoot van individuele reizen en van de gehele productportfolio te analyseren, waarbij de KPI's in combinatie met economische indicatoren worden bekeken. De visualisatie vereenvoudigt complexe verbanden en levert in één oogopslag belangrijke inzichten op.
- **Prioritering en maatregelenplanning:** De Travel Emissions Tracker ondersteunt je bij de beoordeling van de uitstoot van individuele reizen en ook van reisbestemmingen. De Tracker toont met een kleursysteem welke reizen als emissiearm (groen), gemiddeld (geel) of hoog (rood) zijn ingedeeld. Deze visualisatie maakt het je gemakkelijk om snel te herkennen welke reizen bijzonder schadelijk zijn voor het klimaat en bij welke reizen je maatregelen moet nemen om de CO2e-emissies te verminderen.

De tracker werkt met historische gegevens. Bovendien vindt het werk plaats op twee niveaus: het managementniveau en het productmanagementniveau. De precieze indeling wordt toegelicht in hoofdstuk 3.

Het werken met de tracker kan nog verder worden vereenvoudigd. Indien nodig kun je de gegevens automatisch uit je eigen productmanagementsysteem ophalen en deze via kopiëren en plakken in de tracker invoeren. Daarnaast is er een algemene handleiding over de opzet van de tracker, inclusief een specificatie voor het ontwikkelen van de tool door de IT-afdeling, zodat het volledige analyseproces in je systeem kan worden geïntegreerd en geautomatiseerd .

1.2 Disclaimer

De Travel Emission Tracker is niet bedoeld voor externe communicatie over de eigen CO2e-uitstoot aan het publiek.

1. De hier gepresenteerde KPI's pretenderen niet volledig te zijn. De focus ligt op klimaatrelevante aspecten; andere aspecten van duurzaamheid worden buiten beschouwing gelaten.

2. De tracker is niet bedoeld om reisorganisaties met elkaar te vergelijken. Aangezien de tracker door elke reisorganisatie individueel wordt aangepast en verschillende aspecten en prestatieonderdelen in de CO2e-berekening worden meegenomen, zijn de resultaten onderling niet vergelijkbaar. V.

1.3 Installatie en configuratie

Volg de volgende aanwijzingen voor het gebruik van de Travel Emissions Tracker.

1. Het bestand opslaan

De tracker moet als lokaal bestand op het bureaublad worden opgeslagen.

2. Macro's activeren in Excel

In de tracker wordt gebruikgemaakt van macro's (VBA-code). Om de uitvoering hiervan en daarmee de correcte werking van de tracker te garanderen, moeten de juiste beveiligingsinstellingen worden geconfigureerd.

Ga hiervoor via het menu naar:
Bestand→ -opties→ Trust Center → Instellingen voor het Trust Center.

In het Trust Center moet onder het menu-item „Macro-instellingen" de optie *„Alle macro's* inschakelen" worden geactiveerd en moet het vinkje bij *'Toegang tot het VBA-projectmodel* vertrouwen' moet worden aangevinkt.

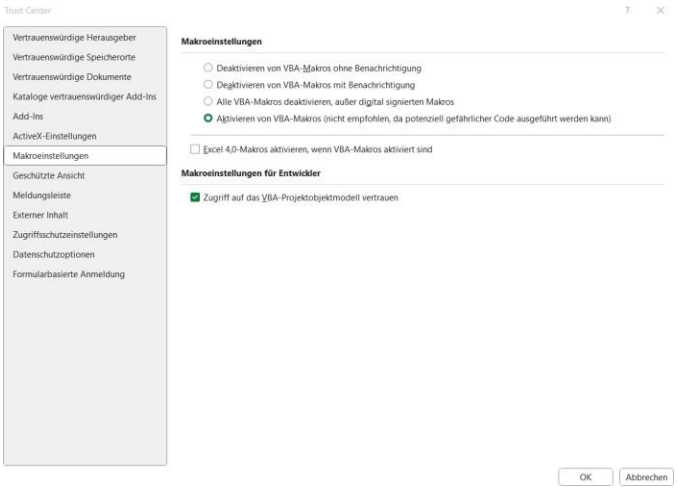

3. Blokkering van VBA-code in bestanden opheffen (bij Windows 11)

Het nieuwe beveiligingsconcept van Microsoft blokkeert onder Windows 11 bestanden met VBA-code die via internet zijn verzonden.

Om de blokkering van macro's in een bestand, zoals een bestand van het internet of een bijlage bij een e-mail, op te heffen, moet je de markering voor 'Web' op je lokale apparaat verwijderen. Klik hiervoor met de rechtermuisknop op het bestand van de Travel Emissions Tracker op het bureaublad, selecteer 'Eigenschappen' en vink vervolgens op het tabblad 'Algemeen' het selectievakje voor beveiliging (helemaal onderaan) aan „Het bestand is afkomstig van een andere computer. De toegang is mogelijk om veiligheidsredenen geblokkeerd"→ Vink 'Toestaan' aan en klik op 'OK'.

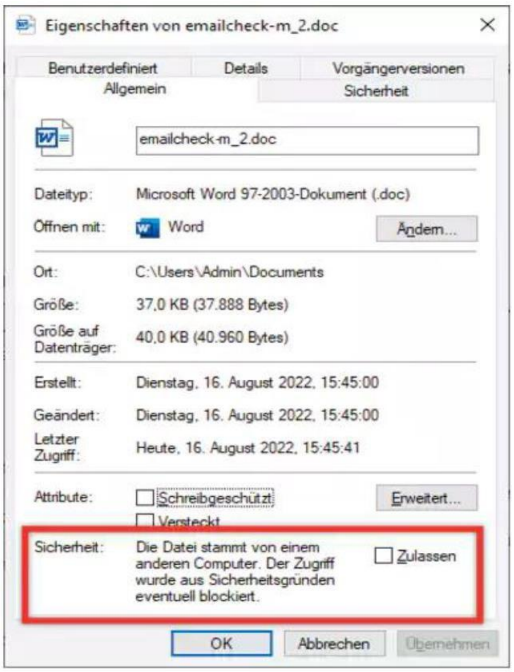

2. Key Performance Indicators (KPI's) in de tracker

In de tracker worden drie Key Performance Indicators (prestatie-indicatoren), kortweg KPI's, gemeten en weergegeven om de afzonderlijke reizen te meten en te visualiseren. Daarnaast wordt informatie gegeven over kengetallen voor de gehele productportfolio. Key Performance Indicators zijn maatstaven die het succes of de voortgang van een onderneming, project of een bepaalde activiteit weergeven. KPI's worden gebruikt om de prestaties ten opzichte van strategische doelstellingen te bewaken en te evalueren.

KPI 1: **CO_2e in kg per PAX per dag**

Deze KPI meet de gemiddelde CO_2e-uitstoot[1]per doorgebrachte vakantiedag per PAX. Dit is een belangrijke indicator voor de milieubelasting die een reisorganisator veroorzaakt met een verkochte vakantiedag voor een PAX tijdens een reis. De waarde wordt bepaald door de totale CO_2e-uitstoot te berekenen en deze te verdelen over het aantal reisdagen per persoon. Deze indicator helpt om de ecologische voetafdruk van een reis te begrijpen en reizen met verschillende reisduur rechtstreeks met elkaar te vergelijken.

KPI 2: **Totale CO_2e in kg per passagier**

Deze KPI meet de CO_2e-uitstoot per reiziger. Deze indicator geeft inzicht in hoeveel CO_2e-uitstoot wordt veroorzaakt door het reisgedrag van een individuele gast tijdens de reis. Door deze indicator te analyseren, kunnen reisorganisaties gerichte maatregelen nemen om de CO_2e-balans per passagier te verbeteren.

KPI 3: **Totale CO_2e in kg per reis**

Deze KPI omvat alle emissies die in totaal ontstaan tijdens het gehele reisproces van de reizigers (over alle passagiers per tijdseenheid van de analyse, bijvoorbeeld gedurende een jaar). Door de totale CO_2e-uitstoot per reis te berekenen, kunnen reisorganisaties een uitgebreid overzicht krijgen van de ecologische voetafdruk van de door hen verkochte reisaanbiedingen. Dit maakt het mogelijk om de effecten van hun reizen ook te analyseren op basis van de frequentie van de boekingen of uitvoeringen, en strategieën te ontwikkelen om de totale CO_2e-uitstoot te verminderen.

[1] CO_2-equivalenten, waarbij ook andere broeikasgasemissies of klimaateffecten worden meegenomen

3. Het emissiebeheerproces met de tracker

Om de klimaatimpact van je producten succesvol in kaart te brengen en te verbeteren, is het raadzaam om het gebruik van de tracker te integreren in een bedrijfsbreed beheerproces. Hieronder wordt het emissiebeheerproces gepresenteerd, dat zowel de overkoepelende processtappen als de specifieke, praktijkgerichte stappen voor een klimaatvriendelijk productontwerp omvat.

Stappen van het emissiebeheerproces:

Het managementproces voor klimaatvriendelijk productontwerp begint met de doelstelling om een klimaatvriendelijkere koers voor je productportfolio te ontwikkelen. De volgende stap is een zorgvuldige planning, waarbij zowel rekening wordt gehouden met de werkwijze met de Travel Emissions Tracker als met de aanpak van de totale portfolioanalyse.

Voor de emissieanalyse worden met behulp van de Travel Emissions Tracker zowel afdelingsspecifieke als bedrijfsbrede reisgegevens, of gegevens van samengevoegde bestemmingsgebieden (zogenaamde clusters), geanalyseerd om een uitgebreid beeld te krijgen van de huidige klimaatimpact van je portfolio. Op basis hiervan volgt de planning van maatregelen, waarbij reizen en clusters worden geprioriteerd op basis van de interpretatie, met behulp van de Tracker, en gerichte maatregelen voor elke afdeling worden uitgewerkt aan de hand van een maatregelencatalogus.

De maatregelen worden zowel op bedrijfsniveau als per afdeling geïmplementeerd, voor optimaal resultaat. Tot slot wordt de effectiviteit van de geïmplementeerde maatregelen jaarlijks gemonitord. Zo kan de klimaatimpact van de productportfolio van je bedrijf voortdurend worden geoptimaliseerd.

Een managementproces op twee niveaus

Emissiebeheer speelt het proces zich af op twee niveaus: het managementniveau en het productmanagement. Het managementniveau neemt daarbij de overkoepelende analyse van de totale productportfolio voor zijn rekening, evenals de planning en uitvoering van bedrijfsbrede maatregelen. Het managementniveau is echter afhankelijk van de input van het productmanagement, dat de specifieke analyses van de afzonderlijke afdelingen uitvoert. Deze analyses worden doorgestuurd naar het managementniveau, dat ze samenvoegt tot een totale portfolioanalyse.

In de volgende stap vindt de prioritering plaats op beide niveaus: zowel het management als het productmanagement identificeren in de tracker reizen of clusters waar actie nodig is en plannen passende maatregelen om de klimaatimpact te verbeteren. Het productmanagement wordt betrokken bij een feedbackproces, waarbij het management de clusters die in de totale portfolioanalyse als actievereisend zijn aangemerkt, prioriteert voor de uitvoering van maatregelen. Het succes van deze maatregelen kan uiteindelijk worden gecontroleerd bij de jaarlijkse monitoring van de emissiegegevens met behulp van de tracker.

Stappen van het emissiebeheerproces voor de twee niveaus:

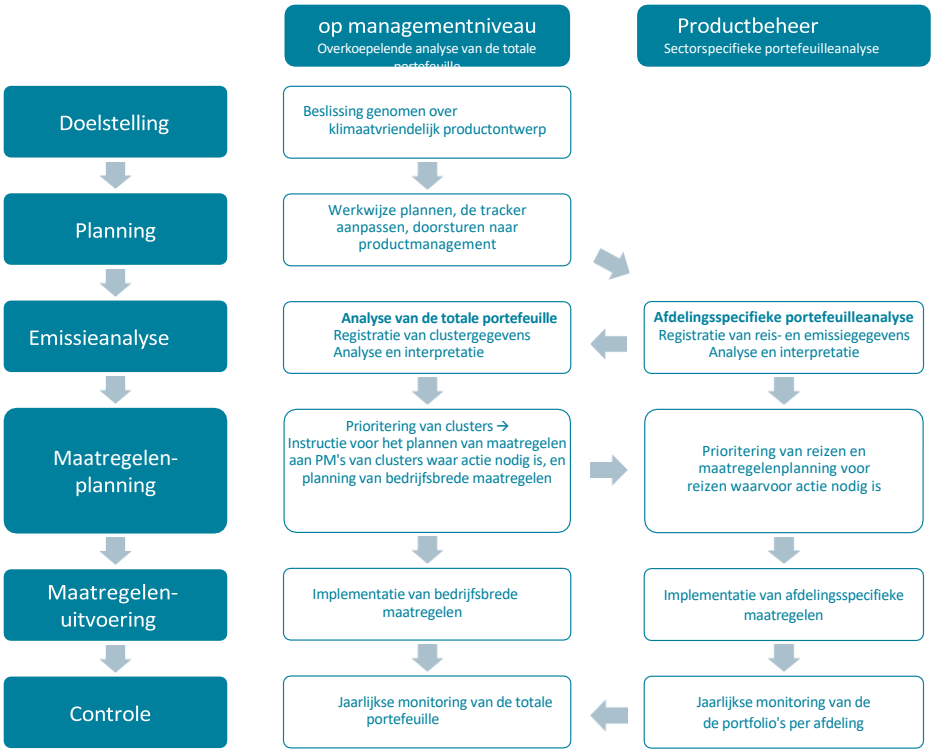

In kleinere bedrijven, met weinig of geen afdelingen, is geen sprake van deze indeling in twee niveaus, maar kan nog steeds eenzelfde proces worden gevolgd. Hoofdstuk 4 gaat dieper in op de werkwijze voor het management, terwijl hoofdstuk 5 gedetailleerd ingaat op de processen van productmanagement.

4. Werkwijze voor het management

4.1 Stapsgewijs overzicht

Voor het gebruik van de tracker als bedrijfsleiding vind je hier een uitgebreide beschrijving van het managementproces. Afhankelijk van de omvang en structuur van je bedrijf zijn er verschillende toepassingsmogelijkheden voor de tracker. Een centraal doel bij het werken met de Travel Emissions Tracker is het in kaart brengen, beoordelen en continu optimaliseren van de klimaatimpact van je gehele portfolio. Het volgende overzicht vat de daarvoor noodzakelijke stappen voor het management compact samen, terwijl gedetailleerde toelichtingen in de volgende subhoofdstukken worden gegeven.

Werkwijze met de tracker voor het management:

Doelstelling		
Planning		
1.	De aanpak voor de analyse van de totale portefeuille plannen	Hoofdstuk 4.2
2.	De tracker aanpassen (tabblad „Invoerscherm“)	Hoofdstuk 4.3
3.	Doorsturen naar het productmanagement (PM) • Briefing PM • Doorzending van het trackerbestand naar individuele PM's	Hoofdstuk 4.2
Gegevensverzameling door het productmanagement		Hoofdstuk 5
Emissieanalyse: totale portefeuille		
4.	Verzameling van de clustergegevens (aangeleverd door PM) • Verzameling van de totaalregels of tracker-versies per PM of per cluster • Aanmaken van een totale portfolioversie van de tracker door het invoeren van de totaalregels (tabblad „Gegevensonderhoud”)	Hoofdstuk 4.2
5.	Analyse en interpretatie (tabblad „Dashboard totale portefeuille“ en aanvullend „Dashboard cluster“)	Hoofdstuk 4.4
Maatregelenplanning		
6.	Prioritering van cluster→ Feedback aan individuele PM's voor verdere prioritering van geselecteerde clusters	Hoofdstuk 6
7.	Planning van bedrijfsbrede maatregelen met behulp van de maatregelencatalogus	
Uitvoering van maatregelen (onafhankelijk van de tracker)		
Controle		
8.	Jaarlijkse monitoring van de totale portefeuille door regelmatig gebruik van de tracker	Hoofdstuk 7

De stappen 1 tot en met 3 voer je idealiter eenmalig uit vóór het allereerste gebruik van de tracker. Voor de jaarlijkse monitoring moet de werkwijze voor de portfolioanalyse altijd dezelfde zijn. Mogelijk moet je in het begin nog kleine aanpassingen doorvoeren, totdat je tevreden bent met de werkwijze. Alle volgende stappen worden vervolgens jaarlijks uitgevoerd of binnen de periode die jij geschikt acht voor de monitoring.

4.2 Uitvoering van de overkoepelende portfolioanalyse

4.2.1 De werkwijze voor de portfolioanalyse plannen

Voordat je de portfolioanalyse van de uitstoot van alle reizen van je bedrijf uitvoert met behulp van de Travel Emissions Tracker, zijn enkele fundamentele strategische overwegingen nodig. Deze hangen in belangrijke mate af van het soort reisorganisatie (specialist of volumereisorganisatie) en hoeveel reizen je in je portfolio hebt. Deze factoren beïnvloeden zowel de indeling (hier nu in het algemeen aangeduid als clustering) van je portfolio voor het werken met de tracker als de manier waarop de reizen in de tracker worden geregistreerd.

Clustering van de portfolio:

- Om een analyse van je volledige portfolio te kunnen uitvoeren, is het raadzaam om de portfolio in verschillende clusters onder te verdelen. Deze indeling kan plaatsvinden op basis van bestemmingen, regio's, thema's (bijv. reisvormen) of andere relevante criteria.
- Mogelijk heb je al een bestaande structuur voor je portfolio, bijvoorbeeld op basis van bestemmingen of een andere vorm van clustering. In dat geval moet je vooraf controleren of deze indeling al geschikt is voor de analyse van het totale portfolio. In principe geldt: hoe uitgebreider het reisaanbod van je bedrijf is, des te meer er in clusters moet worden opgesplitst.
- De projectmanagers (PM's) maken voor elke cluster een apart trackerbestand aan, waarin de relevante reisgegevens worden ingevoerd. De instructies voor het invoeren van gegevens vind je (of de PM's) in hoofdstuk 5. Nadat de gegevens zijn ingevoerd, krijg je de trackerbestanden terug en maak je daaruit je eigen versie voor de totale portfolioanalyse door de totaalregels uit de afzonderlijke gegevenstabellen over te zetten naar je trackerbestand. *Opmerking:* Deze stap van de gegevensoverdracht kan binnen het bedrijf (IT/gegevensbeheer/controlling) ook worden geautomatiseerd, zodat je trackerbestand automatisch (of met één klik) wordt gevuld met de totaalgegevens van de afzonderlijke clusters zodra de PM's de gegevensinvoer hebben voltooid.

Registratie van de reizen in de tracker (tabblad „Gegevensbeheer“):

- De tracker dient in de eerste plaats om gegevens uit het verleden te verwerken en te analyseren.
- Ook al is het productmanagement doorgaans verantwoordelijk voor de gegevensregistratie, het is belangrijk om een duidelijke, overkoepelende werkwijze vast te stellen voor de manier waarop de gegevens in de tracker worden vastgelegd en gestructureerd.
- Elke regel in het tabblad „Gegevensbeheer“ vertegenwoordigt daarbij een reisproduct (niet een reisopdracht). Daarom kan het onder bepaalde omstandigheden nodig zijn om meerdere reisopdrachten die zich over een langere periode uitstrekken, samen te voegen. Bij toekomstige automatisering van de gegevensinvoer of ook onder andere omstandigheden kan natuurlijk ook een registratie van de afzonderlijke reisopdrachten plaatsvinden.
- Voor elke aangeboden reis moeten de belangrijkste kengetallen uit de gekozen periode – of dat nu het afgelopen jaar of het afgelopen seizoen is – worden vastgelegd. Bijzonder relevant zijn hierbij het totale aantal gasten, de economische kengetallen zoals marge of dekkingsbijdrage (in procenten) en omzet (in euro) en uiteraard de emissiegegevens. Deze kolommen zijn in het gegevensbeheer rood gemarkeerd als verplichte velden en zijn dus ook voor de PM zichtbaar als verplichte velden.
- De volgende soorten reisgegevens kunnen in de tracker worden ingevoerd, telkens aangevuld met economische en klimaatgegevens:
    - Historische gegevens inclusief een extrapolatie van passagiersaantallen
    - Plangegevens inclusief een extrapolatie van het aantal passagiers
    - Fictieve reisvarianten inclusief een extrapolatie van het aantal passagiers
    - Reële gegevens op het moment van boeking, die automatisch worden geïmporteerd

Nadat de clusters zijn gedefinieerd en de wijze van gegevensinvoer is vastgesteld, moet je deze werkwijze documenteren en later in de briefing doorgeven aan de productmanagers (PM's). Eerst kun je de tracker echter aanpassen aan de specifieke behoeften van je bedrijf en deze personaliseren.

4.2.2 De tracker aanpassen (tabblad „Invoerscherm“)

Voordat je de tracker doorgeeft aan je productmanagers, is het belangrijk om enkele basisinstellingen te configureren. Hiertoe behoort het vaststellen van de economische kengetallen die in alle versies van de tracker moeten worden gebruikt, evenals de mogelijkheid om zelf drempelwaarden te definiëren voor de beoordeling van de reizen. De exacte werkwijze voor het aanpassen van deze instellingen vind je in hoofdstuk 4.3. Pas nadat je deze aanpassingen hebt voltooid, moet je doorgaan met de volgende stap (hoofdstuk 4.2.3) – het doorsturen van de tracker inclusief briefing naar de PM. In principe hoeven deze aanpassingen slechts eenmalig te worden uitgevoerd en kunnen of moeten ze in de daaropvolgende jaren voor de monitoring constant worden gehouden. Het is echter natuurlijk mogelijk om bijvoorbeeld de drempelwaarden voor de beoordeling en categorisering van de reizen in de toekomst „strakker te zetten“.

********** **Je kunt nu doorgaan naar hoofdstuk 4.3 en later hier verderlezen** *********

4.2.3 Doorzending naar het productmanagement

Bij het versturen van de tracker naar je productmanagers moet de briefing aan de PM's de volgende informatie bevatten:

- Aanwijzingen voor het samenvoegen van reizen tot clusters, op basis van je voorafgaande overwegingen
- Richtlijnen voor het opslaan van individuele tracker-versies – voor elke cluster een correct benoemde versie (evenals een verwijzing naar de handleiding en hoofdstuk 1.3 over installatie en configuratie)
- Een instructie over hoe de reisgegevens in de tracker moeten worden vastgelegd
- Verduidelijking over hoe er met de definitieve trackerbestanden wordt omgegaan nadat de gegevensinvoer is voltooid (moeten de bestanden naar jou worden verzonden? In het geval van een latere automatisering van het overnameproces: waar moeten ze worden opgeslagen om een automatische overname van de totaalregels mogelijk te maken?)

4.2.4 Invoer van de clustergegevens voor de totale portfolioanalyse (tabblad „Gegevensbeheer")

Opmerking: deze stap komt in de toekomst te vervallen als de overname van de totaalregels geautomatiseerd verloopt.

Zodra alle productmanagers hun gegevensinvoer hebben voltooid en voor elke cluster een eigen trackerbestand hebben aangemaakt en naar jou hebben gestuurd, kun je een totaaloverzicht van de portfolio samenstellen. Hiervoor open je in het invoerscherm van je trackerversie het dashboard voor de totale portfolioanalyse en gebruik je het tabblad „Gegevensbeheer" om de totaalregels van de afzonderlijke clusters via kopiëren en plakken uit de afzonderlijke trackerbestanden in te voegen. In jouw trackerversie staat elke regel in het gegevensbeheer dus niet voor een afzonderlijke reis, maar voor een cluster. Dit verschilt van het gedetailleerde gegevensbeheer van de productmanagers, die op het niveau van afzonderlijke reizen werken, terwijl jij op een geaggregeerd niveau werkt. De volgende afbeelding illustreert dit verschil tussen de trackerversies van de PM's en die van het management.

Afbeelding: Gegevensbeheer PM versus gegevensbeheer management

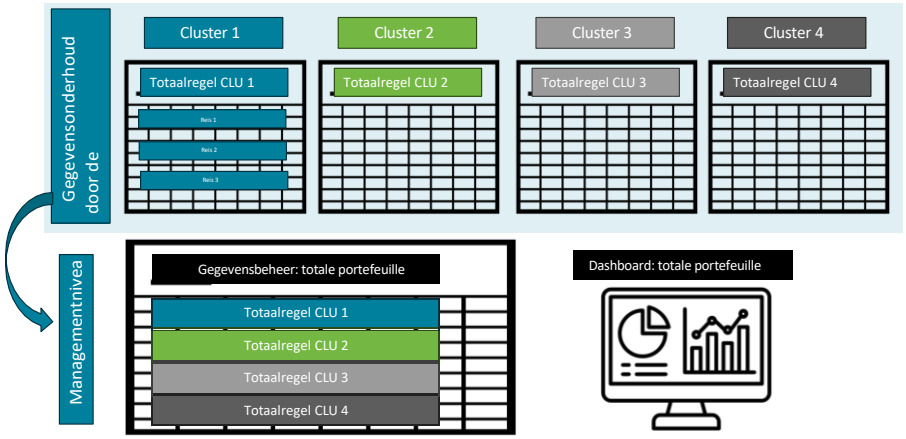

Nadat je alle totaalregels succesvol hebt ingevoerd, kun je in de KPI-kolommen en de dashboards overgaan tot de analyse en interpretatie van de gegevens (zie hoofdstuk 4.4 resp. 6).

4.3 Aanpassing van de tracker (tabblad „Invoersjabloon“)

De Travel Emissions Tracker biedt je verschillende aanpassingsmogelijkheden. Leidinggevenden kunnen bepalen welke economische kengetallen (marge of dekkingsbijdrage in %) worden gebruikt voor de beoordeling van de reizen. Daarnaast kunnen de drempelwaarden voor de kleurcategorisering van de KPI's individueel worden ingesteld. Deze instellingen kun je in het **invoerscherm** aanpassen.

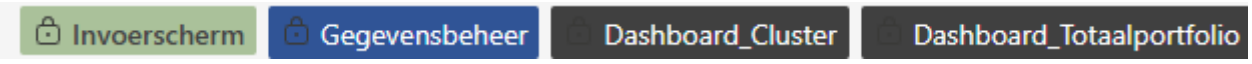

Zodra de aanpassingen zijn doorgevoerd, kun je de tracker heel eenvoudig doorgeven aan je team of de productmanagers (incl. briefing, zie 4.2.3). Zij hoeven dan alleen nog maar de reisgegevens in te voeren en krijgen direct een duidelijk overzicht van de klimaatimpact van hun reizen (zie handleiding voor PM's in hoofdstuk 5).

Hieronder vind je een gedetailleerd overzicht van het invoerscherm en de bijbehorende functies en instellingsmogelijkheden.

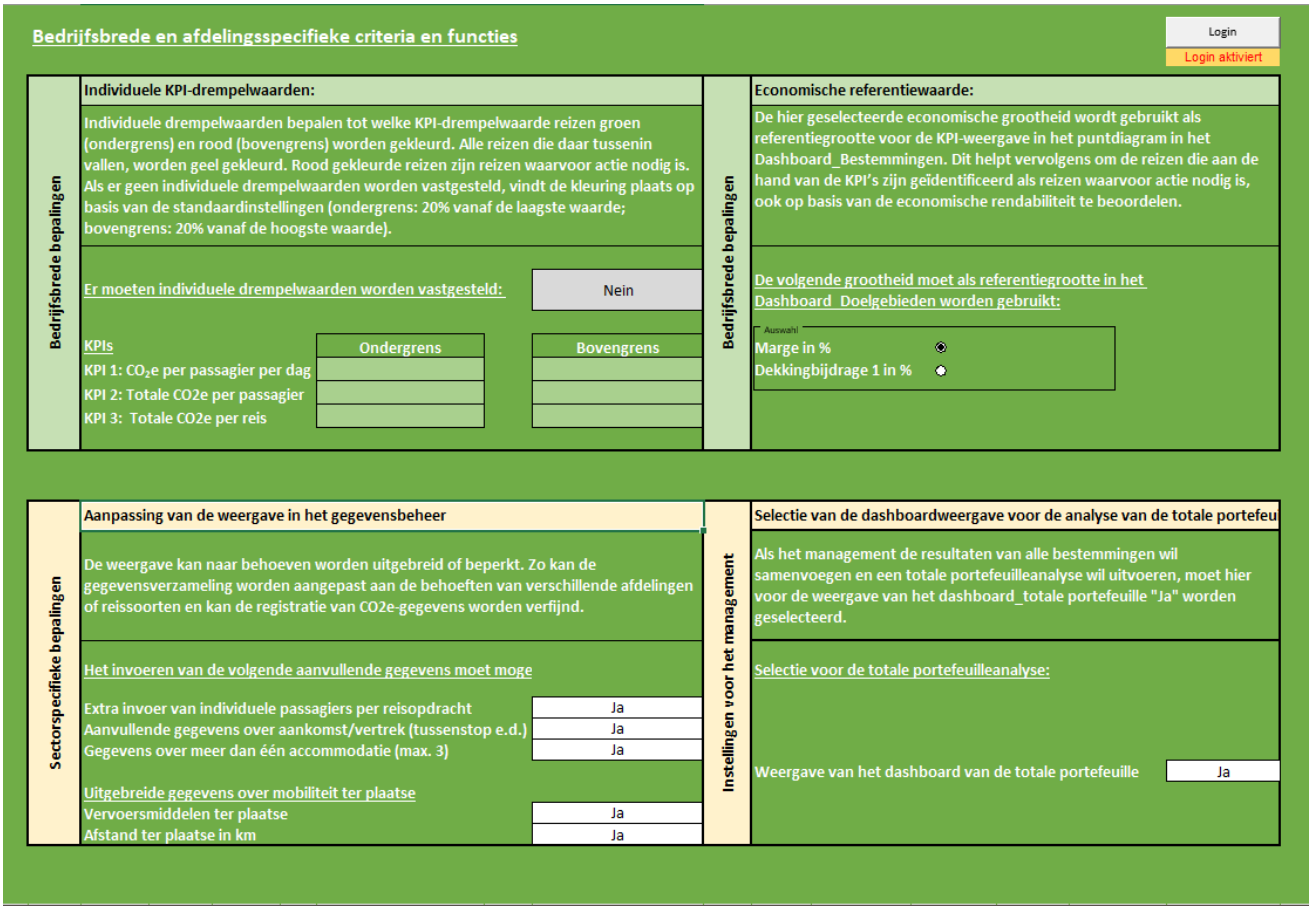

1. Inloggen op het invoerscherm

Klik op de inlogknop en log in met het wachtwoord: tet2024 om de functies van het invoerformulier te activeren.

Nadat je bent ingelogd, wordt de inlogknop gemarkeerd als 'geactiveerd'.

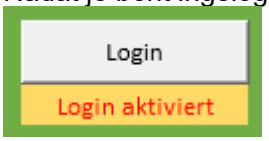

Nu kun je in het invoerscherm wijzigingen aanbrengen in de tracker.

Opmerking: je wordt automatisch uitgelogd telkens wanneer je het invoerscherm verlaat. Log opnieuw in om verdere wijzigingen aan te brengen. Dit herken je aan de 'gedeactiveerd' gemarkeerde inlogknop.

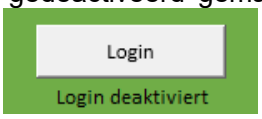

2. Drempelwaarden voor KPI's instellen

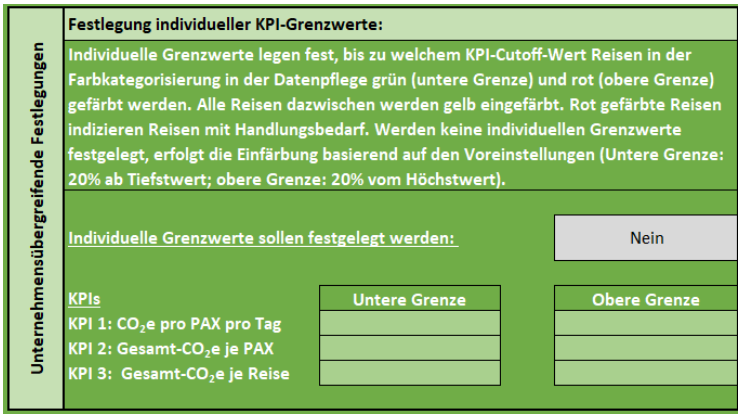

De eerste mogelijkheid om van de tracker zijn de drempelwaarden voor de KPI-kleurcodering. Voor elke reis die in het gegevensbeheer is ingevoerd, worden automatisch de drie KPI's berekend. De waarden van de KPI's worden volgens een verkeerslichtsysteem gekleurd. De tracker heeft voor deze kleurcodering een automatische standaardinstelling, die actief moet worden gewijzigd. In de volgende schermafbeelding is bij het vastleggen van de individuele drempelwaarden „Nee“ geselecteerd. Bij deze selectie worden de KPI-kolommen groen gekleurd (= ondergrens) tot 20% vanaf de laagste waarde van de gegevens en rood gekleurd (= bovengrens) vanaf de hoogste waarde van de gegevens minus 20%. Deze kleurcodering is dus dynamisch en hangt af van de ingevoerde waarden.

Als je deze standaardinstelling wilt wijzigen, selecteer dan bij „Individuele grenswaarden moeten worden vastgelegd“ de optie „Ja“. Hierdoor worden de cellen bij de onder- en bovengrenzen van de drie KPI's niet meer gekleurd en kun je willekeurige waarden invoeren (zie hieronder). Nu verandert zowel in het gegevensbeheer

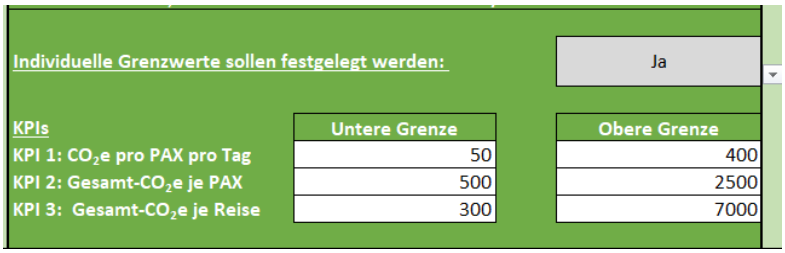

als ook in het dashboard de kleurstelling van deKPI's en het aantal van de reizen of clusters waarvoor actie nodig is.

3. Economische referentiewaarde selecteren

In het gedeelte „Vaststelling van de economische referentiewaarde“ kun je kiezen of je PM’s de dekkingsbijdrage in % of de marge in % als economische referentiewaarde moeten gebruiken bij het invoeren van de reisgegevens in het gegevensbeheer. Deze wordt later in de visualisatie gebruikt om de emissies van de reizen in verband te brengen met de economische rendabiliteit ervan.

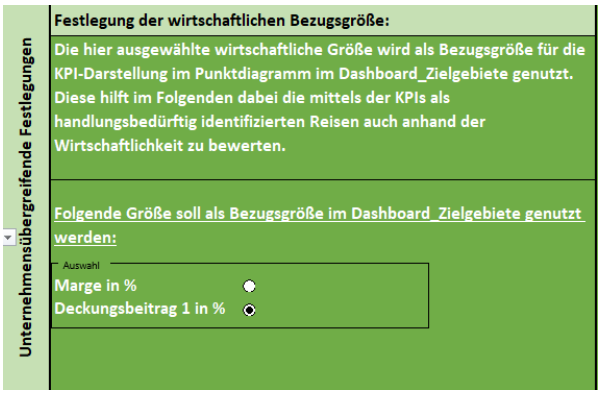

In het weergegeven voorbeeld is de dekkingsbijdrage 1 in % geselecteerd. Hierdoor wordt in het gegevensbeheer de kolom „Marge in %“ verborgen en de kolom „Dekkingsbijdrage in %“ weergegeven. De PM’s kunnen dit dan niet meer wijzigen en gebruiken een uniforme economische maatstaf voor de gegevensinvoer.

4. Aanpassing van de weergave in het gegevensbeheer

Hier bepaal je welke aanvullende gegevens over de afzonderlijke reizen in het gegevensbeheer als extra kolommen bij de optionele gegevens moeten verschijnen. Dit kan bijvoorbeeld nodig zijn bij het invoeren van rondreizen of complexere reizen. Bovendien verhoogt het invoeren van deze gegevens de nauwkeurigheid van de geregistreerde emissiegegevens.

In het hiernaast staande voorbeeld (en dit is ook de standaardinstelling) zijn alle weergegeven gegevens geselecteerd (door „Ja” te selecteren) en verschijnen ze onder die naam als kolommen in het gegevensbeheer.

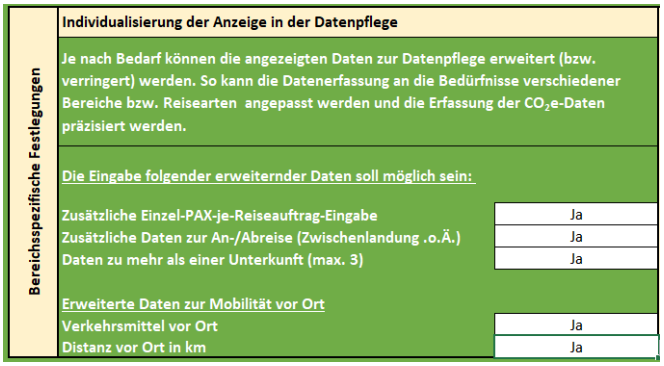

In het hiernaast staande voorbeeld worden de extra individuele PAX-gegevens per reisopdracht, gegevens over meer dan één accommodatie en de afstand ter plaatse in km verborgen.

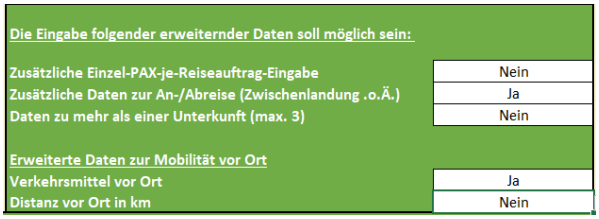

Raadpleeg hoofdstuk 5.3 voor meer informatie over de afzonderlijke gegevens, bijvoorbeeld wanneer deze relevant zijn.

5. Selectie van de dashboardweergave

In de tracker-versie die je naar je PM’s verstuurt, kun je het tabblad 'Dashboard totale portfolio' verborgen laten. Dit komt overeen met de standaardinstelling van de Tracker en ziet eruit zoals weergegeven in de volgende twee afbeeldingen.

Wilt u een analyse van de totale portefeuille uitvoeren of het productmanagement aanvullende analysecijfers ter beschikking, dan je het Dashboard

Totaalportfolio' weergeven. De exacte procedure voor het uitvoeren van een totale portfolioanalyse vind je in hoofdstuk 4.2 resp. 4.4 en hoofdstuk 6 voor de evaluatie. Om het dashboard 'Totaalportfolio' weer te geven, selecteer je, zoals rechtsonder weergegeven, 'Ja' in het dropdownmenu.

Links: het dashboard „Totaalportfolio" wordt niet weergegeven; rechts: het dashboard „Totaalportfolio" wordt weergegeven.

6. Opslaan en doorsturen van de Travel Emissions Tracker

Nadat je de aanpassingen hebt voltooid, kun je doorgaan met stap 3 (hoofdstuk 4.2.3) – doorsturen naar de PM. Indien nodig kun je ook direct je eigen tracker-versie met het dashboard 'Totaalportfolio' opslaan, zodat je later
de analyse van de totale portefeuille kunt uitvoeren. Raadpleeg hoofdstuk 4.2 en volgende voor de werkwijze.

4.4 Analyse en interpretatie (tabblad „Dashboard totale portefeuille“)

Nadat alle totaalregels uit de PM’s zijn ingevoerd of overgenomen, volgt nu de visualisatie en analyse in het tabblad „Dashboard totale portefeuille“. Hier vindt een samenvatting en visuele weergave plaats van de KPI-waarden van de clusters, evenals de indeling hiervan in de beslissingsmatrix. In de volgende afbeelding zijn de verschillende onderdelen van het dashboard genummerd en onderaan kort toegelicht aan de hand van de nummering. Je kunt ook een kijkje nemen op het „Dashboard Clusters“, dat nog aanvullende cijfers voor de evaluatie bevat. Voor verdere interpretatie verwijs ik je naar hoofdstuk 6 over prioritering en maatregelenplanning en naar hoofdstuk 7 voor de jaarlijkse monitoring.

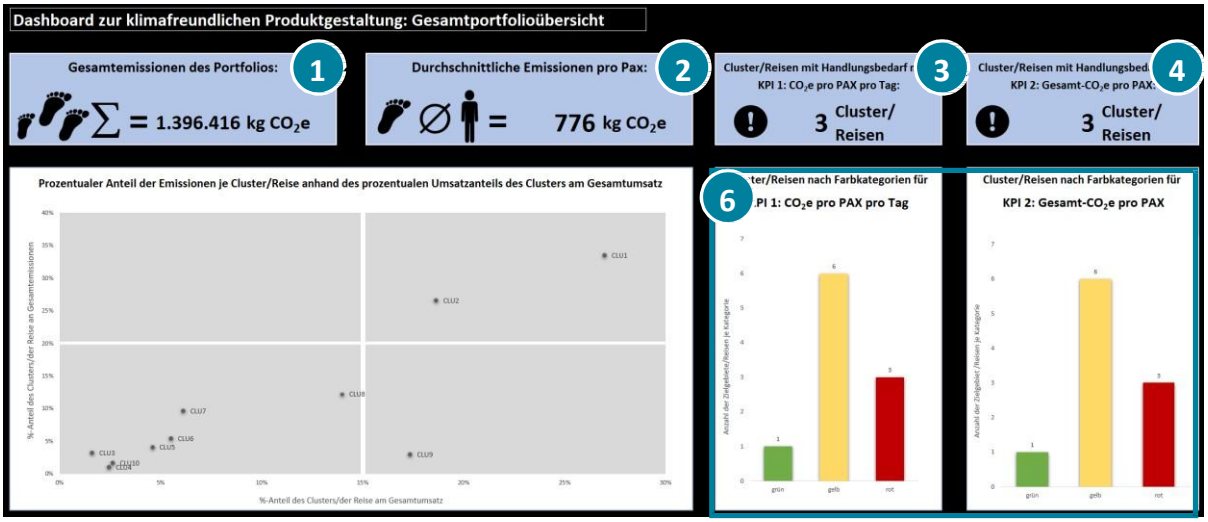

<u>Kerncijfers voor de jaarlijkse monitoring (zie hoofdstuk 7)</u>

1. Totale uitstoot van de portefeuille: hier worden de totale uitstootcijfers van de ingevoerde reizen of clusters bij elkaar opgeteld. De som van de totale uitstoot van de productportefeuille wordt weergegeven in kg CO2e.

2. Gemiddelde uitstoot per passagier in de totale portefeuille: in dit veld wordt de uitstoot van de ingevoerde reizen voor alle clusters bij elkaar opgeteld en gedeeld door het totale aantal passagiers over alle clusters, om zo de gemiddelde uitstoot per passagier over alle clusters weer te geven.

<u>Kengetallen en grafieken voor prioritering en het plannen van maatregelen (zie hoofdstuk 6)</u>

3. Aantal clusters waar actie nodig is volgens KPI 1

4. Aantal clusters waar actie nodig is volgens KPI 2

5. Puntdiagram voor de indeling van de clusters op basis van hun procentuele aandeel in de totale uitstoot en de totale omzet.

6. Staafdiagrammen: De staafdiagrammen worden automatisch bijgewerkt op basis van de KPI-drempelwaarden die in het invoerscherm voor individualisering worden geselecteerd. Ze geven aan hoeveel clusters zich in het groene, gele of rode gebied bevinden. Hierdoor worden de clusters onderverdeeld in emissiearme (groen) en emissie-intensieve (rood) clusters, evenals in clusters met gemiddelde emissies (geel).

5. Werkwijze voor het productmanagement

5.1 Stapsgewijs overzicht

Hier vind je alle procedures en informatie voor het gebruik van de tracker in productmanagement. Afhankelijk van de grootte van het bedrijf ontvang je het trackerbestand met alle benodigde standaardinstellingen van het management. Als je binnen het productmanagement verantwoordelijk bent voor meerdere clusters of afdelingen – hierna altijd aangeduid als ‘clusters’ – sla dan per cluster een tracker-versie op en voer de volgende stappen voor elk cluster afzonderlijk uit. Dit is noodzakelijk om later een afdelingsoverschrijdende totale portfolioanalyse te kunnen uitvoeren.

Werkwijze met de tracker voor productmanagement:

Doelstelling, planning door het management		Hoofdstuk 4
Emissieanalyse: afdelingsspecifieke portfolioanalyse		
1.	Registratie van reisgegevens (register „Gegevensonderhoud“)	Hoofdstuk 5.2
2.	Invoer van emissiegegevens (tabblad „Gegevensbeheer“) met KlimaLink	Hoofdstuk 5.2
3.	Analyse en interpretatie (tabblad 'Dashboard Cluster', aangevuld met "Dashboard totale portefeuille") • Automatische categorisering en evaluatie van de KPI's door de Travel Emissions Tracker • Overzicht van de KPI’s per ingevoerde reis in relatie tot de economische omvang en kleurcategorieën	Hoofdstuk 5.4
Maatregelenplanning		
4.	Prioritering van reizen • Identificatie van reizen waarvoor actie nodig is • Focus op clusters door het management	Hoofdstuk 6
5.	Planning van afdelingsspecifieke maatregelen met behulp van de maatregelenlijst	
6.	Doorgeven van de definitieve trackerbestanden aan het management	
Uitvoering van maatregelen (onafhankelijk van de tracker)		
Controle		
8.	Jaarlijkse monitoring van de divisieportefeuille door regelmatig gebruik van de tracker	Hoofdstuk 7

5.2 Invoer van reis- en emissiegegevens (tabblad „Gegevensbeheer")

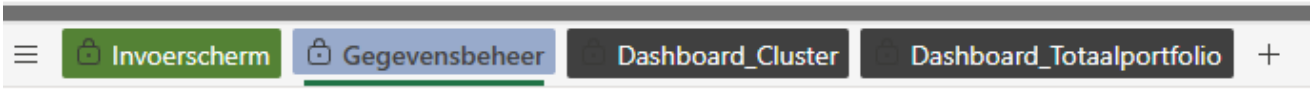

In de eerste stap voer je de gegevens van je reizen in de gegevenstabel in. De gegevensinvoer vindt plaats in het tabblad **„Gegevensbeheer**". Hier voer je informatie in zoals de bestemming, het vervoermiddel en de accommodatie. Sommige velden zijn optioneel (blauwe kolommen) om een gedetailleerde beschrijving van je reizen mogelijk te maken, terwijl andere velden verplicht zijn (rode kolommen) zodat de tool de emissies correct kan berekenen.

In de tweede stap gebruik je **KlimaLink** om de CO2e-emissies voor de verschillende onderdelen van je reizen aan te vullen – bijvoorbeeld voor de heen- en terugreis of de accommodatie. Zodra je de vereiste gegevens hebt ingevoerd, voert de tracker automatisch de berekening van de emissies en de zogenaamde Key Performance Indicators (KPI's) uit. Deze kengetallen helpen je bij het beoordelen van de ecologische voetafdruk van elke reis.

Daarnaast bestaat de mogelijkheid om de gegevensoverdracht vanuit de eigen productbeheersystemen van het bedrijf en via het instellen van een API-interface voor KlimaLink te automatiseren.

Hieronder vind je een gedetailleerd overzicht van de functies in het tabblad 'Gegevensbeheer' en de vereisten voor de gegevensinvoer. Overigens kun je via de knoppen linksboven in het tabblad 'Gegevensbeheer' de blauwe en rode kolommen gegroepeerd in- en uitvouwen om de weergave zo overzichtelijk mogelijk te maken.

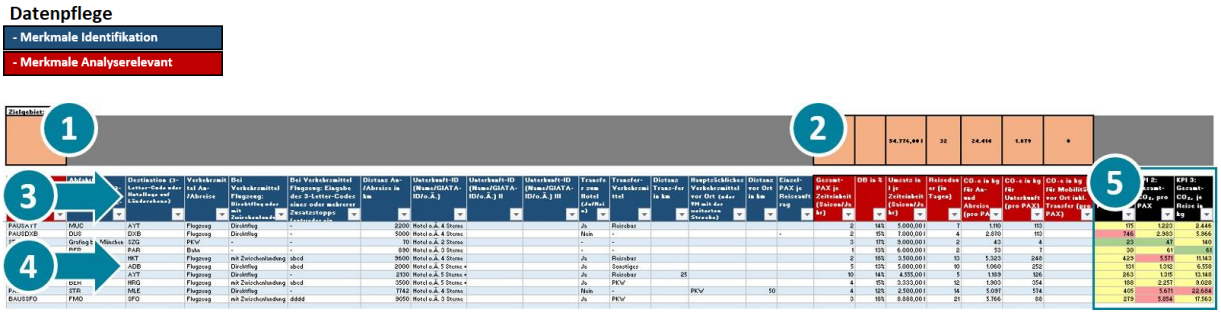

1. Invoer van de naam van het doelgebied/cluster

Voer aan het begin van de gegevensinvoer eerst in de daarvoor bestemde cel de clusternaam in waarvoor je de tracker gaat invullen.

In het onderstaande voorbeeld zijn de verre reisbestemmingen als clusternaam ingevoerd. Daarnaast zijn de blauwe kolommen verborgen voor een beter overzicht. Zo zijn alleen nog de verplichte kolommen en de KPI-kolommen zichtbaar. Bovendien staat de totalenregel uit het 2e punt direct naast de clusternaam.

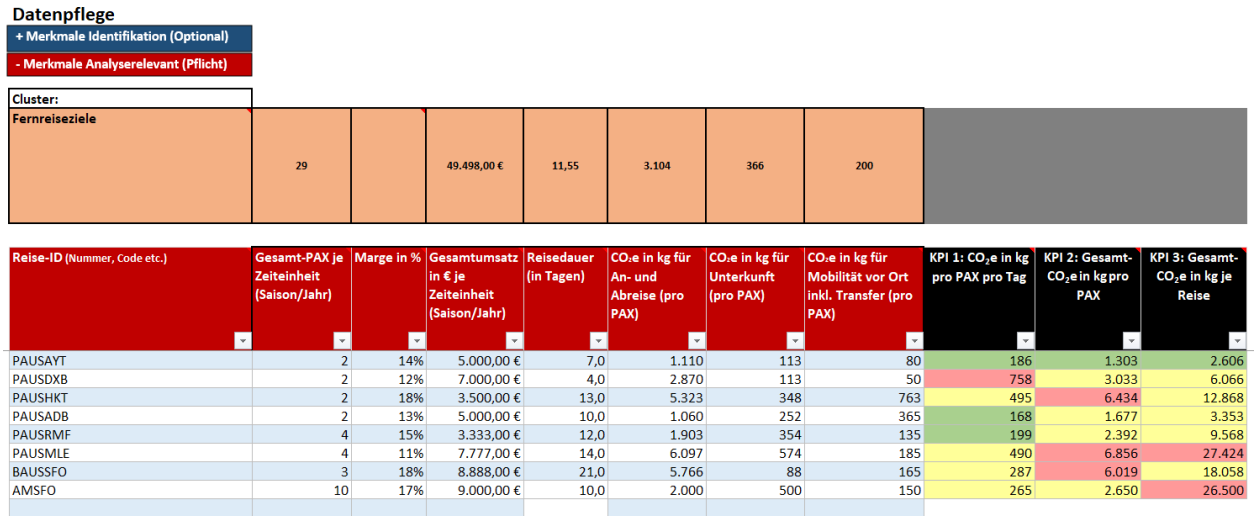

Datenpflege										
+ Merkmale Identifikation (Optional)										
- Merkmale Analyserelevant (Pflicht)										
Cluster:										
Fernreiseziele	29		49.498,00 €	11,55	3.104	366	200			

Reise-ID (Nummer, Code etc.)	Gesamt-PAX je Zeiteinheit (Saison/Jahr)	Marge in %	Gesamtumsatz in € je Zeiteinheit (Saison/Jahr)	Reisedauer (in Tagen)	CO_2e in kg für An- und Abreise (pro PAX)	CO_2e in kg für Unterkunft (pro PAX)	CO_2e in kg für Mobilität vor Ort inkl. Transfer (pro PAX)	KPI 1: CO_2e in kg pro PAX pro Tag	KPI 2: Gesamt-CO_2e in kg pro PAX	KPI 3: Gesamt-CO_2e in kg je Reise
PAUSAYT	2	14%	5.000,00 €	7,0	1.110	113	80	186	1.303	2.606
PAUSDXB	2	12%	7.000,00 €	4,0	2.870	113	50	758	3.033	6.066
PAUSHKT	2	18%	3.500,00 €	13,0	5.323	348	763	495	6.434	12.868
PAUSADB	2	13%	5.000,00 €	10,0	1.060	252	365	168	1.677	3.353
PAUSRMF	4	15%	3.333,00 €	12,0	1.903	354	135	199	2.392	9.568
PAUSMLE	4	11%	7.777,00 €	14,0	6.097	574	185	490	6.856	27.424
BAUSSFO	3	18%	8.888,00 €	21,0	5.766	88	165	287	6.019	18.058
AMSFO	10	17%	9.000,00 €	10,0	2.000	500	150	265	2.650	26.500

2. Totaalregel voor de portfolioanalyse

In de rij met de oranje cellen vindt een automatische optelling plaats van de verplichte gegevens voor doorgifte aan het management ter uitvoering van een totale portfolioanalyse. Bij de optelling van de reisduur vindt een weging plaats op basis van het aantal passagiersdagen en bij de optelling van de emissiegegevens vindt een weging plaats op basis van het aantal passagiers.

Een andere, voor jou belangrijke uitzondering is de in procenten aangegeven economische omvang. Hier moet je handmatig de gemiddelde marge of de gemiddelde dekkingsbijdrage van de cluster in % invoeren.

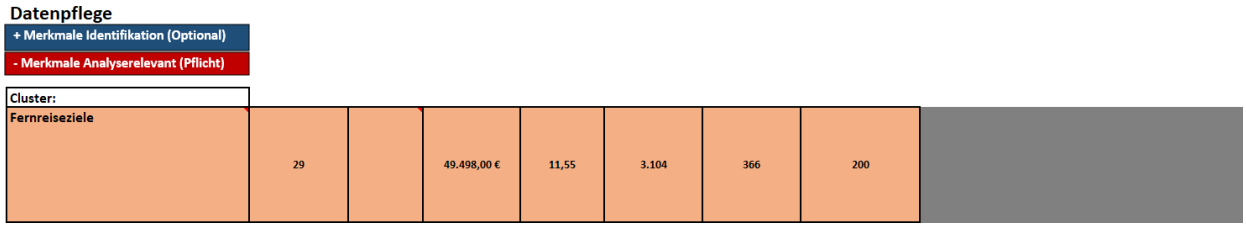

Datenpflege							
+ Merkmale Identifikation (Optional)							
- Merkmale Analyserelevant (Pflicht)							
Cluster:							
Fernreiseziele	29		49.498,00 €	11,55	3.104	366	200

Deze totaalregel is vooral relevant wanneer het management een totale portefeuilleanalyse wil uitvoeren. Dan worden deze waarden opgevraagd (in een verdere ontwikkeling van de tracker gebeurt dit zelfs automatisch) en stelt het management met behulp van deze totaalwaarden een eigen totale portefeuilleversie van de tracker samen.

3. Kolomkoppen van de identificatie- en analyse-relevante kenmerken

De gegevensinvoer is onderverdeeld in rode (verplichte) en blauwe (optionele) kolommen.

De rode verplichte kolommen zijn de voor de analyse relevante kenmerken en moeten worden ingevuld (hieronder vallen totaal aantal PAX, totale omzet, reisduur, CO_2-waarden, economische omvang). Alleen als deze kolommen volledig zijn ingevuld, kunnen de KPI's worden berekend en de visualisaties in het dashboard worden weergegeven.
De blauwe kolommen bevatten kenmerken voor de identificatie van de reizen, die ervoor zorgen dat de exacte beschrijving en kenmerken van de reis direct zichtbaar en traceerbaar zijn. Bovendien zijn de optionele gegevens noodzakelijk wanneer wordt gekozen voor een gegevensinvoer in twee stappen. Zo kan bijvoorbeeld een PM alle reiskenmerken invullen, die vervolgens door een centrale instantie, bijvoorbeeld door de duurzaamheidscoördinator, met CO2e-gegevens via KlimaLink worden aangevuld.

De kolommen kunnen gegroepeerd worden in- of uitgeklapt om het bestand overzichtelijk te houden of om de KPI-waarden en -kleuren direct naast de reis-ID's weer te geven.

De exacte vereisten voor de afzonderlijke kenmerken en de invoer daarvan zijn te vinden in het volgende hoofdstuk 5.3 en als tooltip direct in de kolommen in de tracker.

4. Gegevensrijen

Elke hier weergegeven regel komt overeen met een reisproduct (of een representatieve reis) of een reisopdracht met de afzonderlijke ingevoerde kenmerken. De waarden kunnen afzonderlijk worden ingevoerd of worden gekopieerd (als de gegevens automatisch uit jullie systeem kunnen worden opgehaald).

5. Berekende KPI's

In de zwarte kolommen staan de waarden van de berekende KPI's. Deze worden automatisch berekend zodra alle verplichte kolommen zijn ingevuld. Bovendien worden de cellen gekleurd op basis van de instellingen voor de drempelwaarden in het invoerscherm.

De tracker laat je dus al op dit punt aan de hand van een kleursysteem zien welke reizen als emissiearm (groen), gemiddeld (geel) of hoog (rood) zijn ingedeeld. Deze visualisatie maakt het je gemakkelijk om snel te herkennen welke reizen bijzonder schadelijk zijn voor het klimaat.

In het volgende voorbeeld wordt duidelijk dat de kleurstelling verschilt afhankelijk van de gekozen KPI. Waar de verschillen en aandachtspunten van de KPI's liggen, kun je nalezen in hoofdstuk 2 en 6. In de onderstaande afbeelding zijn de voor de analyse relevante kenmerken en de identificatiekenmerken verborgen, om de KPI-waarden direct naast de reis-ID weer te geven. De kleurcodering geeft hier al een eerste en snelle inschatting van de klimaatimpact van de portefeuille.

Datenpflege

+ Merkmale Identifikation (Optional)

+ Merkmale Analyserelevant (Pflicht)

Cluster:

Fernreiseziele

Reise-ID (Nummer, Code etc.)	KPI 1: CO_2e in kg pro PAX pro Tag	KPI 2: Gesamt-CO_2e in kg pro PAX	KPI 3: Gesamt-CO_2e in kg je Reise
PAUSAYT	186	1.303	2.606
PAUSDXB	758	3.033	6.066
PAUSHKT	495	6.434	12.868
PAUSADB	168	1.677	3.353
PAUSRMF	199	2.392	9.568
PAUSMLE	490	6.856	27.424
BAUSSFO	287	6.019	18.058
AMSFO	265	2.650	26.500

Voor een beter overzicht kun je via de filterfunctie (kleine pijl rechtsonder in de zwarte cellen) op kleur filteren, zodat bijvoorbeeld voor een geselecteerde KPI alleen de rood gekleurde reizen worden weergegeven.

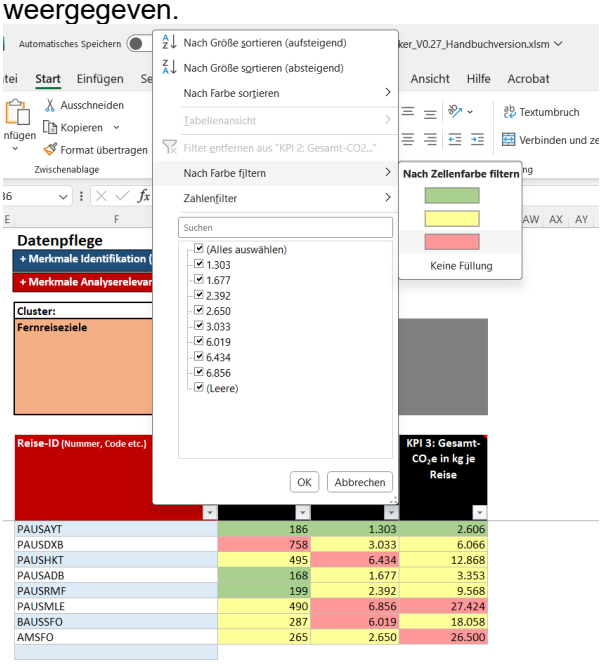

In het volgende voorbeeld is alleen voor KPI 2 gefilterd op rood gekleurde reizen.

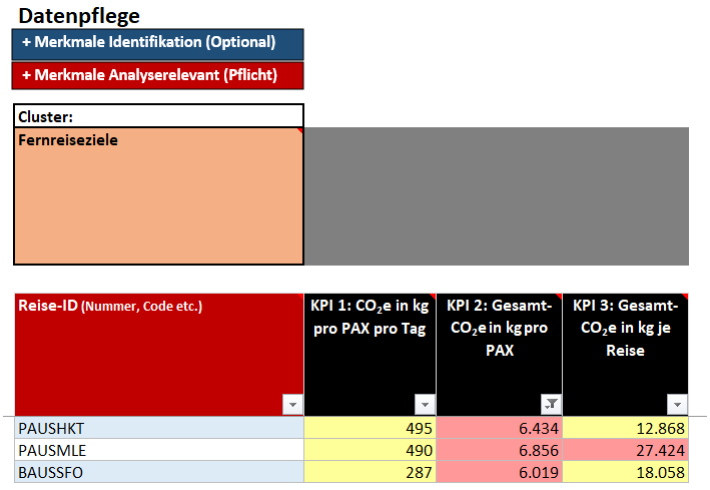

6. Diepgaande analyses met het dashboard --> zie hoofdstuk 5.4 of hoofdstuk 6

Nadat je alle gegevens hebt ingevoerd en een eerste blik hebt geworpen op de KPI-waarden en hun kleurcodering kun je voor een diepgaandere analyse van de gegevens naar het tabblad „Dashboard Cluster“ gaan en aanvullend naar het tabblad „Dashboard Totaalportfolio“.

5.3 Gedetailleerde vereisten voor de invoerkolommen (tabblad „Gegevensonderhoud“)

Hieronder worden de afzonderlijke kolommen van het gegevensbeheer en de vereisten voor de invoer in detail beschreven:

Reis-ID (nummer, code enz.)	Voer hier een unieke reis-ID uit uw systeem in. Hiermee kunt u de reis later terugvinden.

Identificatiekenmerken:	Kenmerken voor de identificatie of beschrijving van de reizen (optionele gegevens)
Vertrekplaats (3-lettercode of woonplaats op BL-niveau):	Geef hier bij vliegreizen de vertrekplaats op als 3-lettercode of bij reizen over land de woonplaats van de boekers.
Bestemming (3-lettercode of hotellocatie op stadsniveau):	Voer hier bij vliegreizen de aankomstluchthaven in als 3-lettercode of bij reizen over land de locatie van het hotel (stad of iets dergelijks)
Vervoermiddel heen-/terugreis:	Selecteer hier via het dropdown-menu het betreffende vervoermiddel voor heen- en terugreis (indien bekend).
Bij vervoermiddel vliegtuig: Rechtstreekse vlucht, met tussenlanding, open ticket of meerdere tussenstops	Als het vliegtuig het belangrijkste vervoermiddel is, selecteer dan voor alle betreffende reizen in het dropdownmenu of het gaat om een rechtstreekse vlucht, een vlucht met tussenlanding, een open-jaw-vlucht of een vlucht met meerdere tussenstops.
Bij vervoermiddel vliegtuig: invoer van de 3-lettercode van een of meer tussenstops	Geef hier de drielettercode op van een of meer extra tussenstops (hetzij een tussenstop, hetzij een split-vlucht) tijdens de vlucht. Het aantal tussenstops kan worden vastgelegd in het tabblad „Invoersjabloon“.
Afstand heen-/terugreis in km:	Bij reizen zonder vlucht: bepaal via Google Maps de geografische afstand in km tussen de ingevoerde vertrekplaats en de bestemming (enkele reis).
Accommodatie-ID (naam/GIATA-ID/e.d.):	Geef hier een accommodatie-ID op (de juiste naam of de GIATA-ID). Hier kun je vrij tekst invoeren, dus je kunt ook meerdere accommodaties opgeven. Vul indien nodig het aantal reisdagen per accommodatie in, zodat de berekening van de uitstoot nauwkeuriger kan worden uitgevoerd. Vervolgens moeten de ingevoerde CO2e-gegevens voor de accommodatie via KlimaLink elders worden opgeteld en in de betreffende kolom worden ingevuld.
Transfer naar het hotel (ja/nee):	Als het vliegtuig het belangrijkste vervoermiddel is, selecteer dan voor alle betreffende reizen in het dropdown-menu of een transfer van de luchthaven naar het hotel deel uitmaakt van de reis.
Vervoermiddel transfer:	Als de transfer van de luchthaven naar het hotel deel uitmaakt van de reis, selecteer dan hier in het dropdown-menu het daarvoor gebruikte vervoermiddel.
Afstand transfer in km:	Als de transfer van de luchthaven naar het hotel deel uitmaakt van de reis, vul dan hier de (enkele) afstand van de luchthaven naar het hotel in.
Belangrijkste vervoersmiddel ter plaatse (of vervoersmiddel met de langste afstand)	Indien bekend, geef hier dan via het dropdown-menu het ter plaatse voornamelijk gebruikte vervoermiddel aan. Als er meerdere vervoermiddelen worden gebruikt, geef dan het vervoermiddel aan waarmee de langste afstand wordt afgelegd. LET OP: hier wordt bedoeld: extra verplaatsingen ter plaatse (niet de transfers die al in de voorgaande regels zijn gevraagd).
Afstand ter plaatse in km	Geef, indien bekend, (met behulp van Google Maps) de afgelegde afstand ter plaatse in km op.

Aantal passagiers per reisopdracht	Indien de ingevoerde reizen geëxtrapoleerde reizen zijn, kun je hier indien nodig het aantal individuele passagiers van de oorspronkelijk gebruikte reisopdracht invoeren. Dit dient uitsluitend voor jou om de oorspronkelijke opdracht te kunnen traceren.

Kenmerken die relevant zijn voor de analyse:	Analyse-relevante kenmerken, zonder welke geen KPI-berekening en -evaluatie kan plaatsvinden (verplichte gegevens)
Totaal aantal passagiers per tijdseenheid (seizoen/jaar)	Voer hier voor de ingevoerde reis (of vervangende reis) het totale aantal passagiers in dat deze reis het afgelopen jaar/seizoen (afhankelijk van de gekozen tijdseenheid) heeft uitgevoerd. Bij het invoeren van representatieve reizen moet dit aantal worden geëxtrapoleerd.
Marge in % of DB in % (afhankelijk van de invoer in het invoerscherm)	Voer hier de marge of de dekkingsbijdrage in % voor de betreffende reis in.
Totale omzet in € per tijdseenheid (seizoen/jaar)	Geef hier de totale omzet in € op die alle ingevoerde reizen in de opgegeven tijdsperiode (seizoen/jaar) hebben gegenereerd.
Reisduur (in dagen)	Geef hier de reisduur in dagen op voor de ingevoerde reis. Bij het invoeren van vervangende reizen moet de reisduur hier ook een vervangende waarde zijn. Je kunt hier ook getallen met een komma en één decimaal invoeren.
CO_2e in kg voor heen- en terugreis (per PAX)	Gebruik KlimaLink om deze gegevens te berekenen. Let op de vermelding PER PASSAGIER. Opmerking voor de praktijktest: bij heenreizen zonder vliegtuig dien je de emissiegegevens te bepalen met behulp van Quarks (zie instructies in de map).
CO_2e in kg voor accommodatie (per PAX)	Gebruik KlimaLink om deze gegevens te berekenen. Let op de vermelding PER PAX.
CO_2e in kg voor vervoer ter plaatse, inclusief transfer (per PAX)	Gebruik KlimaLink voor het berekenen van deze gegevens. Let op de vermelding PRO PAX. De gegevens zijn momenteel nog niet beschikbaar via KlimaLink beschikbaar, maar worden begin 2025 in KlimaLink geïntegreerd.

Key Performance Indicators	De KPI's worden automatisch berekend; u hoeft hier niets in de velden in te vullen.
KPI 1: CO_2e in kg per PAX per dag	De berekening vindt plaats door de CO_2e-kolommen bij elkaar op te tellen; het totaal wordt vervolgens gedeeld door de opgegeven reisduur.
KPI 2: CO_2e in kg per passagier	De berekening vindt plaats door de CO_2e-kolommen bij elkaar op te tellen.
KPI 3: Totale CO_2e in kg per reis	De berekening vindt plaats door de CO_2e-kolommen bij elkaar op te tellen; het totaal wordt vervolgens vermenigvuldigd met het aantal passagiers en de opgegeven reisduur.

Alle informatie over het gebruik van KlimaLink vind je hier.

5.4 Visualisatie en analyse (tabblad „Dashboard Cluster“)

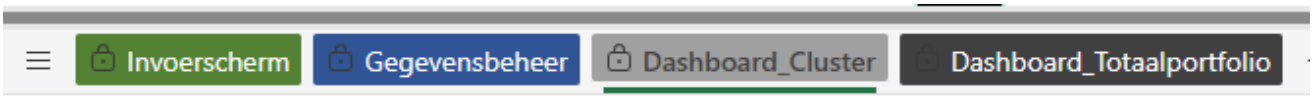

In **het Dashboard Cluster** vindt de evaluatie en visuele weergave van de resultaten plaats op basis van de door de productmanagers ingevoerde reisproducten. Hier vindt een samenvatting en visuele verwerking van de KPI-waarden van de reizen plaats, evenals de indeling hiervan in de beslissingsmatrix. In de volgende afbeelding zijn de verschillende onderdelen van het dashboard genummerd en worden ze onderaan kort toegelicht aan de hand van de nummering. Daarnaast kun je ook een kijkje nemen op het dashboard ‘Totaalportfolio’, waarin nog meer cijfers in de evaluatie zijn meegenomen (zie hoofdstuk 4.4). Voor verdere interpretatie kun je hoofdstuk 6 raadplegen over prioritering en maatregelenplanning, en hoofdstuk 7 voor de jaarlijkse monitoring.

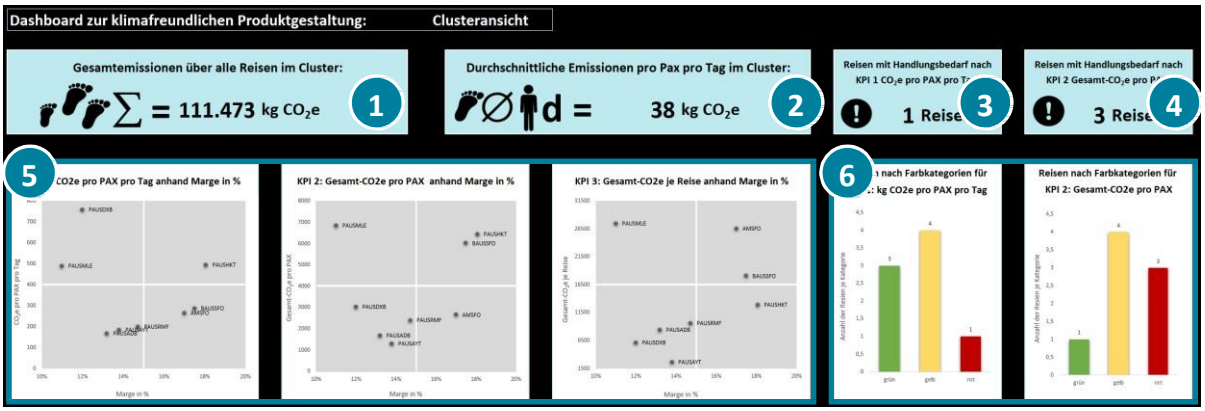

<u>Kerncijfers voor de jaarlijkse monitoring (zie hoofdstuk 7)</u>

1. Totale uitstoot over alle reizen in het doelgebied/cluster: hier worden de uitstootcijfers van de ingevoerde reizen binnen het doelgebied/cluster bij elkaar opgeteld. De som van de totale uitstoot wordt weergegeven in kg CO2e.

2. Gemiddelde uitstoot per passagier per dag in het cluster: in dit veld worden de uitstootcijfers van de ingevoerde reizen per cluster bij elkaar opgeteld en gedeeld door het totaal aantal passagiersdagen (per reis: reisduur in dagen * totaal aantal passagiers per tijdseenheid), om de gemiddelde uitstoot per gast per dag weer te geven.

<u>Kengetallen en weergaven voor prioritering en het plannen van maatregelen (zie hoofdstuk 6)</u>

3. Aantal reizen waarvoor actie nodig is (rode reizen) volgens KPI 1

4. Aantal reizen waarvoor actie nodig is (rode reizen) volgens KPI 2

5. Puntdiagrammen voor de visuele weergave van de reizen op basis van de emissies van de betreffende KPI's in relatie tot de economische referentiewaarde in een beslissingsmatrix.

6. Staafdiagrammen: De staafdiagrammen worden automatisch bijgewerkt op basis van de KPI-drempelwaarden die in het invoerscherm voor individualisering worden geselecteerd. Ze geven aan hoeveel reizen zich in het groene, gele of rode gebied bevinden. Zo worden de ingevoerde reizen onderverdeeld in reizen met lage uitstoot (groen) en reizen met hoge uitstoot (rood), evenals reizen met gemiddelde uitstoot (geel).

6. Prioritering en maatregelenplanning (tabblad „Dashboard“)

6.1 Werkwijze

Nu je in het overzicht vertrouwd bent geraakt met de visualisatie in het dashboard, gaat de volgende stap over het prioriteren van reizen of clusters en daarmee over het afleiden van strategieën voor de betreffende gebieden op basis van de resultaten in het dashboard.

Je krijgt al een eerste indruk van je portfolio, inclusief een eerste prioritering, in het gegevensbeheer wanneer je kijkt naar de kleurcodering van de drie KPI-kolommen en hier met name let op de rode kleuren (zie hoofdstuk 5.2, paragraaf over de KPI-berekening). Precies deze kleurcodering wordt in het dashboard in de staafgrafiek voor KPI 1 en KPI 2 overzichtelijk weergegeven. De reizen of clusters die hier rood zijn gemarkeerd, zijn reizen of clusters waarvoor actie nodig is, omdat deze de vastgestelde maximumwaarde voor emissies overschrijden. Tegelijkertijd laten de kleine informatievakjes boven de staafdiagrammen direct zien hoeveel reizen of clusters er daardoor actie vereisen. Het weergegeven aantal is het aantal rood gekleurde reizen of clusters per KPI.

Informatievakjes en staafdiagrammen voor KPI 1 en 2 uit het dashboard ‘Clusters’ (links) en ‘Totale portefeuille’ (rechts):

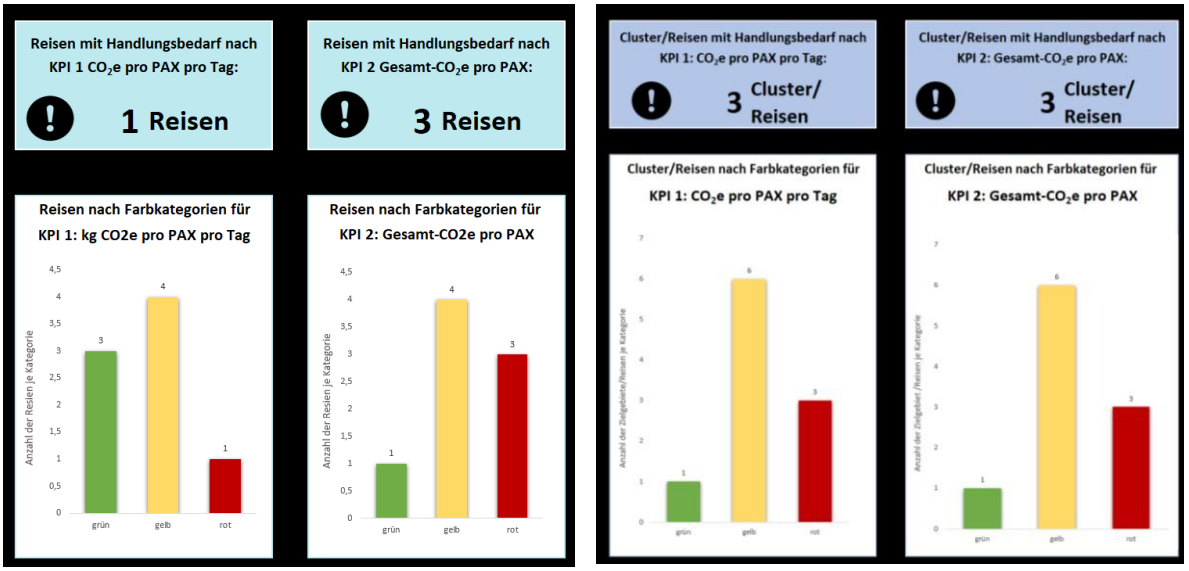

Voor beide analyses (op basis van clusters en op basis van de totale portefeuille) geldt het volgende: als je portefeuille meer groene dan rode reizen of clusters bevat, kan deze als relatief emissiearm worden beschouwd. Is de verhouding omgekeerd, dan heb je een relatief emissie-intensieve portefeuille en krijg je ook een overeenkomstig aantal reizen te zien waarvoor actie nodig is. Het aantal reizen of clusters waarvoor actie nodig is, kan, afhankelijk van de samenstelling van de portefeuille, ook erg hoog zijn. Voor de verdere planning en prioritering van reizen of clusters is het daarom noodzakelijk om dieper in te gaan op de interpretatie van de verschillende KPI’s en de weergegeven puntgrafieken. Dit wordt in de twee volgende paragrafen behandeld.

6.2 Interpretatie van de KPI's

In hoofdstuk 2 van de handleiding worden de drie Key Performance Indicators (KPI's) voorgesteld die in de tracker worden gebruikt. Om de analyses en de interpretatie van de puntgrafieken in het dashboard goed te begrijpen, is het belangrijk om de KPI's nader te bekijken. Daarbij wordt duidelijk dat het niet volstaat om slechts één KPI te bekijken – alle drie moeten in combinatie worden geanalyseerd.

KPI 1: CO_2e in kg per PAX per dag

KPI 1 is de centrale indicator voor de directe vergelijking van reizen of clusters, aangezien deze de uitstoot per gast en per vakantiedag aangeeft. Hierdoor worden reizen vergelijkbaar, ongeacht de reisduur en het aantal gasten. Dit maakt niet alleen de vergelijking van afzonderlijke reizen mogelijk, maar ook het monitoren in de loop van de tijd. Naast de totale uitstoot moet je je reizen of clusters in ieder geval aan de hand van deze indicator bekijken en beoordelen. Maatregelen om deze KPI aanzienlijk te verbeteren zijn met name het verlengen van de reisduur van de aangeboden reizen, maar natuurlijk ook de mobiliteit ter plaatse en de activiteiten.

KPI 2: Totale CO_2e in kg per PAX

KPI 2 meet de totale uitstoot die een gast tijdens een reis veroorzaakt. Ook deze KPI leent zich uitstekend voor het vergelijken van reizen onderling, omdat hier de balans per gast met elkaar kan worden vergeleken en dienovereenkomstig kan worden verbeterd. Hier kun je maatregelen nemen op verschillende punten in het reisverloop; met name maatregelen op het gebied van mobiliteit en accommodatie hebben hier effect.

KPI 3: Totale CO_2e in kg per reis

KPI 3 geeft een overzicht van de totale uitstoot die alle gasten op alle reisdagen van deze reis in de onderzochte periode veroorzaken. Dit zijn dus de daadwerkelijke uitstootcijfers van de door jouw bedrijf georganiseerde reizen die van invloed zijn op het klimaat. Deze KPI is in belangrijke mate afhankelijk van het aantal gasten dat aan deze reis deelneemt. Hoe meer gasten een reis boeken, hoe hoger de uitstoot – maar ook de potentiële impact van maatregelen ter vermindering van de uitstoot. Daarom kunnen bij reizen met een hoge KPI 3 ook verkoopbeperkingen, minder intensieve marketing of een lagere uitvoeringsfrequentie effectieve strategieën zijn om de totale uitstoot te verminderen.

Opmerking: Een beoordeling van de reizen mag NOOIT uitsluitend op basis van KPI 3 plaatsvinden, maar moet altijd ook rekening houden met de prestaties van deze reizen op het gebied van KPI 1 en 2. Alleen door deze drie KPI's te combineren, krijg je een volledig beeld dat zowel directe vergelijkingen als concrete maatregelen voor emissiereductie mogelijk maakt.

6.3 Interpretatie van de puntgrafieken als beslissingsmatrix

De afbeeldingen in het dashboard van de tracker helpen je bij het stellen van prioriteiten en het gericht selecteren van reizen of clusters waarvoor maatregelen moeten worden gepland. Veel verkochte reizen hebben een grotere invloed op de totale uitstoot, en zelfs kleine verbeteringen op het gebied van duurzaamheid kunnen grote cumulatieve effecten teweegbrengen. Reisorganisaties moeten maatregelen prioriteren daar waar ze de grootste invloed hebben, om de milieu-impact effectief te verminderen. De puntgrafieken helpen je bij deze beslissing. Hier worden de emissiewaarden van de reizen of clusters weergegeven in relatie tot economische kengetallen voor de drie KPI's. Dit resulteert in een beslissingsmatrix met vier kwadranten. De volgende afbeelding toont links de matrix en rechts de strategieën die bij de kwadranten horen.

Vier kwadranten van de beslissingsmatrix (links), strategieën voor de betreffende kwadranten (rechts):

Kwadrant 1 (linksboven) omvat reizen of clusters met een hoge CO_2e-voetafdruk, die tegelijkertijd slechts een geringe economische bijdrage leveren aan het bedrijf. Voor deze reizen of clusters wordt een desinvesteringsstrategie aanbevolen om de verkoop van bijzonder emissie-intensieve en weinig winstgevende aanbiedingen te verminderen. Is dit niet mogelijk of gewenst, dan moeten maatregelen worden genomen om de CO_2e-emissies te verminderen.

Kwadrant 2 (rechtsboven) toont reizen of clusters die weliswaar hoge CO_2e-emissies veroorzaken, maar ook aanzienlijk bijdragen aan de winstgevendheid. Hier moeten gerichte maatregelen worden genomen om de emissies aanzienlijk te verlagen, terwijl het economische voordeel voor het bedrijf behouden blijft.

Kwadrant 3 (linksonder) omvat reizen die zowel een lage CO_2e-voetafdruk hebben als slechts geringe winsten opleveren. Een groeistrategie zou kunnen helpen om het marktaandeel van deze reizen te vergroten.

Kwadrant 4 (rechtsonder) geeft reizen weer die een relatief lage CO_2e-voetafdruk hebben en tegelijkertijd een grote financiële bijdrage leveren aan het succes van het bedrijf. Deze reizen moeten worden gehandhaafd; indien nodig kan een uitbreiding en intensievere marketing worden gepland.

Weergave en interpretatie van de reizen of clusters in de puntdiagrammen

Elke ingevoerde reis of elk cluster, die/dat in het tabblad „Gegevensbeheer“ telkens een rij vertegenwoordigt, wordt in de puntdiagrammen als een punt weergegeven. Naast elk punt staat de reis-ID vermeld die in de grafiek wordt weergegeven. De assen van de puntdiagrammen passen zich automatisch aan het waardebereik van de in het gegevensbeheer ingevoerde gegevens aan.

Voorbeeld van de puntgrafiek van KPI 3 in het dashboard ‘Clusters’:

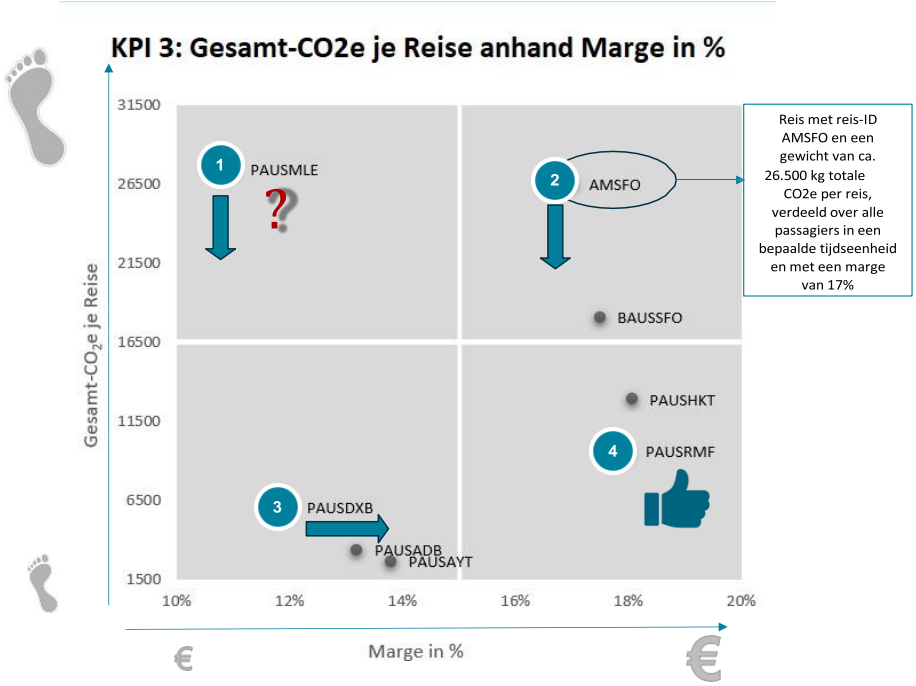

De bovenstaande afbeelding toont acht reizen in de beslissingsmatrix voor KPI 3, dat wil zeggen voor de totale uitstoot van de reizen (per tijdseenheid, incl. alle passagiers). Aan de hand van de vier genummerde reizen wordt per kwadrant een voorbeeldreis met bijbehorende strategie gepresenteerd.

1. De reis „PAUSMLE“ in het kwadrant rechtsboven is een kandidaat voor een desinvesteringsstrategie, aangezien de reis relatief hoge emissiewaarden vertoont bij een tegelijkertijd geringe economische bijdrage.
2. De reis „AMSFO“ vertoont eveneens relatief hoge emissiewaarden, maar levert tegelijkertijd een positieve bijdrage aan de winstgevendheid van het bedrijf. Juist hier zouden gerichte maatregelen moeten worden genomen om de emissies van deze reis te verminderen.
3. Ter vergelijking: de reis „PAUSDBX“ veroorzaakt lage emissies, maar levert tegelijkertijd een vrij geringe economische bijdrage. Deze reis kan onder bepaalde omstandigheden sterker worden geoptimaliseerd op het gebied van verkoop en rendabiliteit. Hier is echter een nauwkeurig onderzoek nodig. Let in dit verband ook zeker op de opmerking over de interpretatie van reizen aan de hand van KPI 3!
4. De reis “PAUSRMF” veroorzaakt geringe emissies en levert tegelijkertijd een hoge economische bijdrage. Deze reis bevindt zich dus in de “sweet spot” van de beslissingsmatrix. Dit geldt echter alleen als de reis ook in KPI 1/KPI 2 goed scoort; zie de opmerking over de interpretatie van reizen aan de hand van KPI 3!

Ook voor de puntgrafiek in de totale portefeuilleanalyse wordt hieronder een voorbeeld weergegeven. Hier worden tien clusters in de totale portefeuille weergegeven op basis van hun procentuele aandeel in de totale uitstoot en in de totale omzet. De strategische conclusies kunnen op dezelfde manier worden getrokken als de conclusies uit de clusterweergave.

Voorbeeld van de puntgrafiek in de totale portefeuilleanalyse:

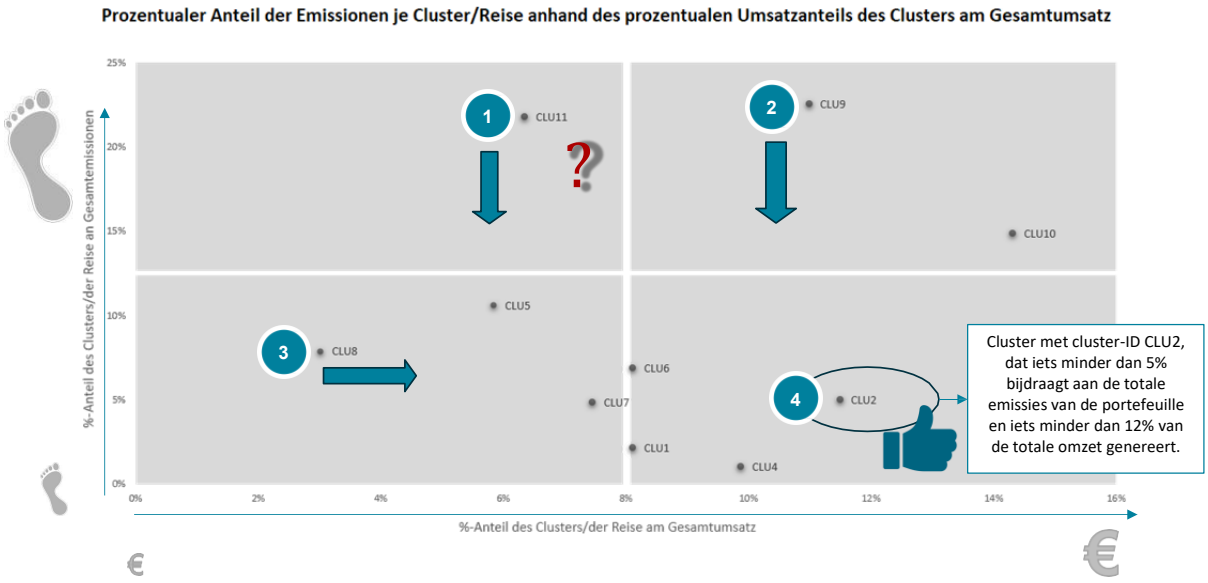

Opmerking bij de beoordeling van de reizen aan de hand van KPI 3:

Met name bij de analyse van KPI 3 is een kruiscontrole van de prestaties van deze reis ten opzichte van KPI 1 en KPI 2 noodzakelijk. Als de reis bij KPI 1 groen is gemarkeerd, moet de nadruk meer worden gelegd op de verkoop en de optimalisatie van de rendabiliteit ervan. Als KPI 1 en/of KPI 2 daarentegen geel of rood zijn gemarkeerd, moet een gedetailleerde controle worden uitgevoerd, analoog aan de procedure in kwadrant 1.

Reise-ID (Nummer, Code etc.)	Gesamt-PAX je Zeiteinheit (Saison/Jahr)	Marge in %	Gesamtumsatz in € je Zeiteinheit (Saison/Jahr)	Reisedauer (in Tagen)	CO_2e in kg für An- und Abreise (pro PAX)	CO_2e in kg für Unterkunft (pro PAX)	CO_2e in kg für Mobilität vor Ort inkl. Transfer (pro PAX)	KPI 1: CO_2e in kg pro PAX pro Tag	KPI 2: Gesamt-CO_2e in kg pro PAX	KPI 3: Gesamt-CO_2e in kg je Reise
PAUSAYT	2	14%	5.000,00 €	7,0	1.110	113	80	186	1.303	2.606
PAUSDXB	2	12%	7.000,00 €	4,0	2.870	113	50	758	3.033	6.066
PAUSHKT	2	18%	3.500,00 €	13,0	5.323	348	763	495	6.434	12.868
PAUSADB	2	13%	5.000,00 €	10,0	1.060	252	365	168	1.677	3.353
PAUSRMF	4	18%	3.333,00 €	12,0	1.903	354	135	199	2.392	9.568
PAUSMLE	4	11%	7.777,00 €	14,0	6.097	574	185	490	6.856	27.424
BAUSSFO	3	18%	8.888,00 €	21,0	5.766	88	165	287	6.019	18.058
AMSFO	10	17%	9.000,00 €	10,0	2.000	500	150	265	2.650	26.500

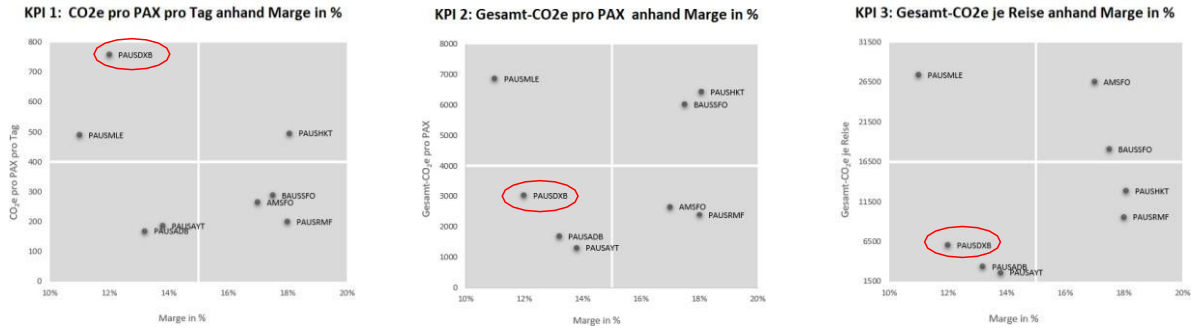

De volgende afbeelding illustreert deze kruiscontrole aan de hand van de in punt 3 beschreven reis „PAUSDBX“: Als we alleen kijken naar de positie van deze reis in de beslissingsmatrix voor KPI 3, wijst dit op lage emissies en zou dit als strategie een verhoging van de verkoopcijfers kunnen suggereren. De aanvullende controle van KPI 1 en KPI 2 en de bijbehorende gegevens in de tabel laten echter een ander beeld zien: deze reis vertoont bij KPI 1 hoge emissies per passagier per dag. Een verhoging van de verkoopcijfers zou de totale emissies dan ook aanzienlijk doen stijgen.

Dit voorbeeld laat op indrukwekkende wijze zien hoe belangrijk het is om alle KPI's in hun totaliteit te analyseren voordat strategische beslissingen worden genomen.

7. Beheersing door jaarlijkse monitoring

De jaarlijkse monitoring van KPI's is een essentieel onderdeel van een succesvolle duurzaamheidsstrategie. Alleen door de verzamelde gegevens regelmatig te controleren en te evalueren, kunnen ontwikkelingen worden gevolgd. Na het verzamelen en analyseren van de reis- en emissiegegevens, het prioriteren van reizen of clusters en het plannen en uitvoeren van maatregelen, kun je vanaf het tweede jaar met de tracker in de jaarlijkse monitoring de effectiviteit van de genomen maatregelen controleren en zo de emissieontwikkeling van afzonderlijke clusters of de totale portefeuille volgen. Hiervoor is het raadzaam om een jaarlijks emissierapport op te stellen, waarin de resultaten van de monitoring op transparante wijze worden weergegeven en de voortgang wordt getoond. Bovendien kun je op basis van de analyse nieuwe doelstellingen voor emissiereductie vaststellen, het succes van de genomen maatregelen controleren en je duurzaamheidsstrategie bijwerken.

Voor de jaarlijkse monitoring zijn in twee dashboards verschillende kengetallen beschikbaar. Enerzijds gaat het om de totale uitstoot in kg CO_2e voor alle geregistreerde reizen (in het dashboard 'Cluster') of clusters (in het dashboard 'Totale portefeuille'), anderzijds om de gemiddelde uitstoot per gast (Pax) per dag in het cluster of per Pax in de gehele portefeuille. Als de geplande maatregelen in de loop van het jaar met succes worden uitgevoerd, is te verwachten dat de gemeten uitstoot daalt. Aangezien de totale uitstoot ook afhankelijk is van het aantal verkochte reizen, biedt het bekijken van de gemiddelde uitstoot per passagier of per passagier per dag een meer veelzeggende basis om verbeteringen of juist verslechteringen te herkennen.

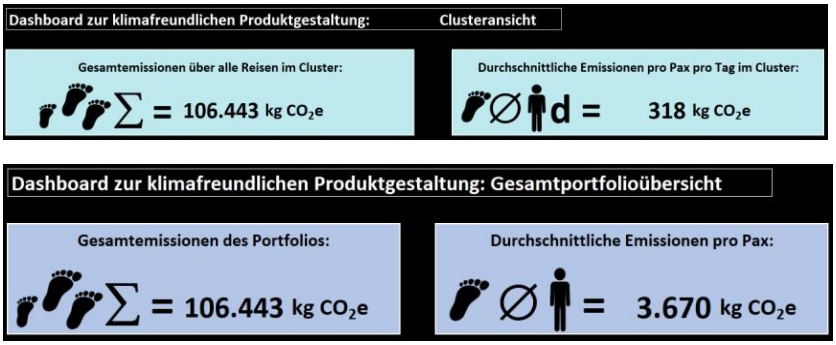

Daarnaast kun je in het gegevensbeheer de KPI-waarden van afzonderlijke reizen of clusters met elkaar vergelijken door twee versies van de tracker (vorig jaar en het huidige jaar) naast elkaar te leggen. Wil je bijvoorbeeld het effect van een maatregel op een bepaalde reis analyseren, dan bekijk je de KPI-waarden van die reis uit de tracker van vorig jaar en vergelijk je deze met de huidige waarden. Aan de hand van KPI's 1 en 2 kun je dan duidelijk zien of de uitstoot in het lopende jaar is gedaald en of je maatregelen succesvol waren.

8. Compensatie van CO_2e

Compensatie van CO_2e-emissies is een veelgebruikte maatregel om onvermijdelijke CO_2e-emissies te compenseren. In principe is het positief te beoordelen dat reisorganisaties de verantwoordelijkheid voor hun uitstoot op zich nemen en zich inspannen om hun CO_2e-voetafdruk tegen te gaan, maar er zijn ook kritische argumenten tegen compensatie en de communicatie over de compensatiemaatregelen vereist ook vanuit juridisch oogpunt een kritische toetsing met het oog op greenwashing (zie de EU-richtlijn „Empowering Consumers“).

Daarbij zijn er verschillende werkwijzen en verantwoordelijkheden voor de compensatie bij de reisaanbieders. Sommige reisorganisaties promoten de compensatie van de CO_2e-uitstoot voor hun klanten consequent en transparant, andere aanbieders compenseren de uitstoot voor de aangeboden reisproducten zelf, zonder dit expliciet aan de klanten te communiceren, en weer andere laten de beslissing als optie tijdens het boekingsproces over aan de klanten.

Theoretisch rekenvoorbeeld

Voor aanbieders die de compensatie voor de uitgevoerde reizen zelf verzorgen, biedt de besparing van CO2e door het nemen van maatregelen een economisch perspectief, waarbij de vermindering van de uitstoot wordt afgezet tegen de bespaarde compensatiekosten. De onderstaande tabel toont als voorbeeld de compensatiebijdragen bij atmosfair (stand 03-09-2024).

Tabel 1 – Compensatiekosten bij atmosfair

Aanbieder atmosfair	**Bijdrage in €**
Compensatiebijdrage per ton CO2e	31,34 €
Totale compensatiebijdrage bij 10.000 ton CO2e	31.340,00 €

De tabel toont de compensatiekosten bij de aanbieder atmosfair. Bij 10.000 ton CO2e-uitstoot bedragen deze kosten hier 31.340,00 €. Wanneer een reisorganisatie inzet op reizen met een lagere uitstoot, deze intensiever op de markt brengt en reizen met een hogere uitstoot door gerichte maatregelen aanpast of uit het aanbod haalt, worden de totale emissies verminderd en wordt er dus ook bespaard op compensatiekosten.

Laten we nu aannemen dat een reisorganisatie door het nemen van maatregelen de uitstoot met 20% zou verminderen. Zo zouden bij de oorspronkelijke waarde van
10.000 ton CO2e 2.000 ton CO2e en daarmee 6.268,00 € aan compensatiekosten worden bespaard.

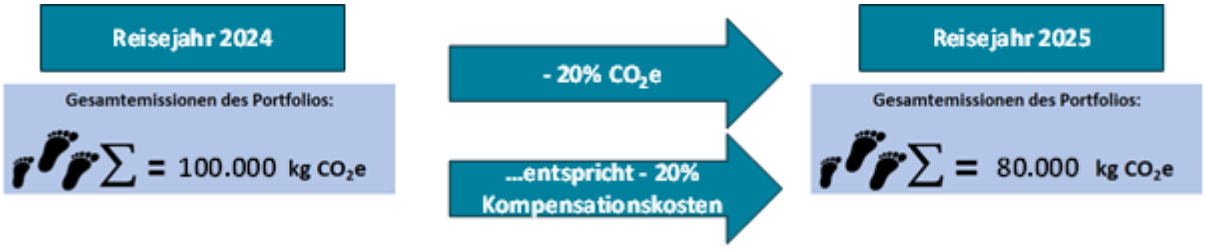

Op deze manier kunnen de bespaarde CO_2e-emissies door het nemen van maatregelen worden omgerekend naar een monetaire maatstaf en worden meegenomen in de afwegingen over de financiële effecten van de maatregelen voor klimaatvriendelijke productontwikkeling.